

UVODNA REČ

GOJKO ADŽIĆ

Da Stvarno Leti

„Za pristup Internetu ograničeni su uglavnom na ono užasno sporo pozivanje telefonom“, rekla mi je prijateljica iz Amerike, pokušavajući da dočara koliko je zaostala neka zabit u Africi u kojoj je boravila. Ako je

suditi po kvalitetu veze s Mrežom, statistika kaže da i većina čitalaca ovog časopisa spada u tu kategoriju.

Iako se, u poslednje dve godine, u Srbiji povećao broj mogućnosti za povezivanje s Internetom, efektivan kvalitet veze se za prosečnog stanovnika ove zemlje nije baš mnogo promenio. Sve te nove tehnologije ograničenog su dometa. Kablovski Internet, na primer, tehnički je dostupan još uvek zane-marljivom broju korisnika. Bežič-nom Internetu može da pristupi širi krug ljudi, ali su relativno visoka ce-na i nedovršena zakonska regulativa prepreka da se ta tehnologija više probije na tržištu. Mobilni Internet, preko GPRS veza, dostupan je dale-ko većem broju korisnika, ali je ograničene brzine i verovatno je naj-skuplji vid pristupa Mreži po prene-toj količini podataka.

Sve te tehnologije najavljivane su kao konačno rešenje za hroničnu boliku srpskog Interneta – stare tele-fonske linije i lošu telekomunikacionu infrastrukturu u zgradama. Nijedna od tih tehnologija, međutim, nije uspjela da istovremeno ponudi cenu, brzinu i pouzdanost, tako da na tržištu ima mesta i za novo rešenje. Zaokret u dugo-godišnjoj inertnosti jedine firme u Srbiji koja je ovlašćena da učini nešto u tom pogledu trebalo bi da dovede do toga da digitalne pretplatničke linije masovnije budu korišćene za vezu s Mrežom – i to umesto postojećih vodova.

Možda brz, jeftin i pouzdan pristup Internetu iz kuće većini naših sugrađa-

na liči na naučnu fantastiku, ali teh-nologija za to postoji, a ni realizacija nije problematična. Govorkanja s početka ove godine da Telekom testira ADSL veze konačno su potvrđena, uz najavu da bi usluga ADSL pristupa trebalo da bude ponuđena i građanima. Veoma je nezahvalno iznositi bilo kakve procene o

datumima kada će te najave biti ostva-rene – po nekim glasinama, to može biti već u vreme kada budete čitali ovaj broj *Mikra*, ali može biti odloženo i nekoliko meseci. Ciljno tržište nove tehnologije upravo su nesretnici koji su „uglavnom ograničeni na ono užasno sporo pozi-vanje telefonom“, budući da su brzine pristupa sasvim dovoljne za ugodan rad nekoliko korisnika, a veza s Internetom ne ometa telefonski razgovor, tako da DSL rešava probleme i onih članova po-rodice kojima Internet najčešće pred-stavlja smetnju.

Birokratsko trenje zasad se pokazalo kao veoma efikasno oružje protiv teh-nologija koje su mogle da odgovore na masovne zahteve za brzim i pouzdanim pristupom Mreži, pa zato postoji i realna mogućnost da DSL bude mrtvorodenče. Pomalo sam skeptičan zbog sličnosti us-lova za uvođenje DSL-a i ISDN linija, kao i suštinski istih učesnika u toj igri. ISDN je pre nekoliko godina predstavljan kao „fenomenalno rešenje“ za kućni pristup Internetu, baš kao i DSL danas. Iako svako može da traži ISDN priključak, sa-mo je malobrojnima srećnicima takav zahtev odobren.

ZELENO SVETLO

DA LI ĆE DSL stvarno postati ma-sovna tehnologija, ili će se pak omasoviti samo zahtevi za uvođenje i odgovori u kojima Telekom žali zbog nepostojanja tehničkih uslova, ostaje da se vidi. U razgovoru s nekim fir-mama koje će ponuditi DSL „čim dobiju zeleno svetlo od Telekoma“, stekli smo utisak da se situacija na tržištu ipak malo promenila i da ćete možda od Internet posrednika tražiti čak da posreduje i u podnošenju zahteva za uvođenje DSL priključka.

Da li su to prvi znaci promena zbog predstojećeg ukidanja monopola ili samo puste želje, videćemo u narednih neko-liko meseci. Mi smo uradili ono što je u našoj moći: pripremili smo vam uvodnu priču o toj tehnologiji, a ako Telekom is-puni svoje obećanje i uskoro upali to „zeleno svetlo“, u nekom od narednih brojeva očekujte i detaljniji prikaz rea-lizacije u domaćim uslovima. ■

Gojko Adžić je glavni i odgovorni urednik Mikra. Njegove uvodne reči pročitajte na adresi www.mikro.co.yu/arhiva/gojko.